Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

14. märts 2024*

Liikmesriigi kohustuste rikkumine – ELTL artikkel 258 – Direktiiv (EL) 2018/1972 – Euroopa elektroonilise side seadustik – Üle võtmata jätmine ja ülevõtmismeetmetest teatamata jätmine – ELTL artikli 260 lõige 3 – Nõue mõista välja põhisumma ja karistusmakse – Karistusmakse määramise kriteeriumid

Kohtuasjas C-439/22,

mille ese on ELTL artikli 258 ja ELTL artikli 260 lõike 3 alusel 5. juulil 2022 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: U. Małecka, L. Malferrari, E. Manhaeve ja J. Samnadda,

hageja,

versus

Iirimaa, esindajad: M. Browne, A. Joyce, M. Lane ja D. O'Reilly, keda abistas S. Brittain, *BL*,

kostja,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: kohtunik J.-C. Bonichot koja presidendi ülesannetes, kohtunikud S. Rodin ja L. S. Rossi (ettekandja),

kohtujurist: T. Ćapeta,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

1 Hagiavalduses palub Euroopa Komisjon Euroopa Kohtul:

– tuvastada, et kuna Iirimaa ei ole vastu võtnud õigus- ja haldusnorme, mis on vajalikud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik (ELT 2018, L 321, lk 36), järgimiseks või vähemalt ei ole komisjoni neist teavitanud, siis on Iirimaa rikkunud selle direktiivi artikli 124 lõikest 1 tulenevaid kohustusi;

– mõista Iirimaalt komisjoni kasuks välja põhisumma 5544,9 euro suuruse päevamäära alusel, kusjuures minimaalne põhisumma peab olema 1 376 000 eurot;

– kui esimeses taandes kirjeldatud rikkumine kestab kuni kohtuotsuse kuulutamiseni käesolevas kohtuasjas, mõista Iirimaalt komisjoni kasuks välja karistusmakse summas 24 942,9 eurot päevas alates sellest kuupäevast kuni kuupäevani, mil see liikmesriik täidab direktiivist 2018/1972 tulenevad kohustused, ja

– mõista kohtukulud välja Iirimaalt.

Õiguslik raamistik

2 Direktiivi 2018/1972 põhjendustes 2 ja 3 on märgitud:

„(2) „Komisjon vaatab korrapäraselt läbi elektroonilise side võrkude ja teenuste kehtivasse reguleerivasse raamistikku kuuluva viie direktiivi[…] toimimise eelkõige selleks, et teha kindlaks tehnoloogia ja turu arengust tulenev muudatuste tegemise vajadus.

(3) Oma 6. mai 2015. aasta teatises esitatud Euroopa digitaalse ühtse turu strateegias sedastas komisjon, et telekommunikatsiooniraamistiku läbivaatamisel keskendutakse meetmetele, mis pakuksid stiimuleid investeerida kiiretesse lairibavõrkudesse, muudaksid lähenemise spektripoliitikale ja raadiospektri haldamisele järjekindlamaks ja siseturuga paremini kokku sobivaks, looksid õigusliku killustatuse vähendamisega tingimused tõeliselt siseturu jaoks, tagaksid tarbijate tõhusa kaitse, kõigile turuosalistele võrdsed tingimused ja nõuete järjekindla kohaldamise ning muudaksid reguleeriva institutsioonilise raamistiku tulemuslikumaks.“

3 Direktiivi artiklis 1 „Reguleerimisese, kohaldamisala ja eesmärgid“ on ette nähtud:

„1. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse elektroonilise side võrke, elektroonilise side teenuseid ja nendega seotud vahendeid ja teenuseid ning teatavaid lõppseadmetega seotud aspekte reguleeriv ühtlustatud raamistik. Käesolevas direktiivis sätestatakse riigi reguleerivate asutuste ja, kui see on kohaldatav, muude pädevate asutuste kohustused ning kehtestatakse kord reguleeriva raamistiku ühtse kohaldamise tagamiseks kogu [Euroopa L]iidus.

2. Käesoleva direktiivi eesmärgid on

a) viia ellu elektroonilise side võrkude ja teenuste siseturg, millega saavutatakse väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtt ja käibelevõtmine, jätkusuutlik konkurents, elektroonilise side teenuste koostalitlusvõime, juurdepääsetavus, võrkude ja teenuste turvalisus ning lõppkasutajate kasu, ning

b) tagada tulemusliku konkurentsi ja valikuvabaduse abil kogu liidus hea kvaliteedi ja taskukohase hinnaga üldkasutatavate teenuste pakkumine, käsitleda olukordi, kus turg ei rahulda tulemuslikult lõppkasutajate, sh puuetega kasutajate vajadusi, et nad saaksid teistega võrdsetel alustel teenustele juurde pääseda, ning kehtestada vajalikud lõppkasutajate õigused.

[…]“.

4 Direktiivi artikli 124 „Ülevõtmine“ lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid vastu ja avaldavad need hiljemalt 21. detsembriks 2020. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad kõnealuseid norme alates 21. detsembrist 2020.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivi(de)le käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.“

Kohtueelne menetlus ja menetlus Euroopa Kohtus

5 Kuna komisjon ei olnud saanud Iirimaalt direktiivi 2018/1972 artikli 124 kohast teavet selle direktiivi järgimiseks vajalike õigus- ja haldusnormide kohta, saatis ta 3. veebruaril 2021 sellele liikmesriigile ametliku kirja ja palus tal esitada oma seisukohad.

6 Iiri ametiasutused vastasid sellele kirjale 7. aprillil 2021, selgitades, et on algatatud menetlus direktiivi 2018/1972 Iiri õigusesse ülevõtmiseks ja et välja töötatakse ülevõtmismeetmeid.

7 Kuna Iiri ametiasutused ei olnud esitanud andmeid selle direktiivi ülevõtmise ajakava või kuupäeva kohta, saatis komisjon 23. septembril 2021 Iirimaale põhjendatud arvamuse, milles ta palus Iirimaal see direktiiv üle võtta enne 23. novembrit 2021.

8 Iiri ametiasutused taotlesid 22. novembri 2021. aasta kirjaga, mida nad täiendasid 26. novembri 2021. aasta kirjaga, põhjendatud arvamuses määratud tähtaja pikendamist. Komisjon määras uueks tähtajaks 23. veebruari 2022.

9 Iiri ametiasutused vastasid põhjendatud arvamusele 22. veebruaril 2022, viidates Iirimaa seadusandliku ajakava ettenägematusele, põhjendamaks seda, et direktiivi 2018/1972 ülevõtmise kuupäeva ei ole võimalik täie kindlusega ette näha. Nad täpsustasid siiski, et kavatsevad edastada Oireachtasele (Iiri parlament) osa ülevõtmismeetmetest 2022. aasta aprillis.

10 Kuna komisjon leidis, et Iirimaa ei ole vastu võtnud selle direktiivi järgimiseks vajalikke õigusnorme, otsustas ta 6. aprillil 2022 esitada Euroopa Kohtule käesoleva hagi.

11 Komisjon esitas 5. juulil 2022 käesoleva hagi.

12 Iirimaa palus 16. septembri 2022. aasta kostja vastuses Euroopa Kohtul seada põhisumma väljamõistmine sõltuvusse tingimusest, et Iirimaa ei ole direktiivi 2018/1972 üle võtnud kolme kuu jooksul alates kohtuotsuse kuulutamisest käesolevas kohtuasjas.

13 Iirimaa parandas 2. detsembri 2022. aasta vastureplikis oma nõudeid, paludes Euroopa Kohtul juhul, kui ta leiab, et käesolevas kohtuasjas kohtuistungi toimumise kuupäevaks on see liikmesriik direktiivi 2018/1972 täielikult üle võtnud:

– tuvastada, et Iirimaale karistusmakse määramise nõude kohta ei ole enam vaja otsust teha, ja

– tuvastada, et ei ole vaja teha otsust ka nõude kohta mõista Iirimaalt välja põhisumma, kuna Iirimaal ei olnud õiguslikult võimalik seda direktiivi oma põhiseadust järgides üle võtta enne Supreme Courti (Iirimaa kõrgeim kohus) 6. aprilli 2021. aasta otsust kohtuasjas Zalewski *vs.* Adjudication Officer (edaspidi „kohtuotsus Zalewski“), või teise võimalusena, et selle direktiivi ülevõtmisel tekkinud raskused ei olnud omistatavad Iirimaale ning Euroopa Kohus peaks seda arvesse võtma mis tahes määratava põhisumma arvutamisel.

14 Kirjalik menetlus käesolevas kohtuasjas lõpetati 2. detsembril 2022.

15 Iirimaa teatas 5. juuli 2023. aasta aktiga Euroopa Kohtule, et 16. juunil 2023 oli ta teatanud komisjonile meetmetest, millega ta on oma hinnangul täielikult üle võtnud direktiivi 2018/1972, välja arvatud selle artikkel 110, mis peaks selle liikmesriigi sõnul üle võetama võimalikult kiiresti.

16 Komisjon esitas 3. oktoobril 2023 selle kohta oma seisukohad ja muutis oma nõudeid.

17 Komisjon on arvamusel, et kõnealused meetmed ei taga veel direktiivi 2018/1972 täielikku ülevõtmist, kuna nendega ei ole üle võetud selle direktiivi artiklit 110, ning et selleks, et direktiivi ülevõtmist saaks pidada täielikuks, tuleb talle teatada artikli 110 ülevõtmise meetmetest.

18 Võttes arvesse edusamme, mida Iirimaa on selle direktiivi ülevõtmisel teinud, kohandas komisjon siiski ka oma järeldusi rahaliste karistuste kohta.

19 Mis puudutab põhisummat, siis vähendas komisjon raskuskoefitsienti ja palub Euroopa Kohtul kohaldada põhisummat 4 944 500 eurot ajavahemiku eest, mis järgneb nimetatud direktiivi ülevõtmise tähtaja möödumisele, ehk 22. detsembrist 2020 kuni 8. juunini 2023, ja põhisummat 1100 euro suuruse päevamäära alusel ajavahemiku eest alates käesoleva kohtuotsuse punktis 15 nimetatud meetmete jõustumisest ehk 9. juunist 2023 kuni rikkumise lõppemiseni või kui see ei lõpe, siis kuni käesolevas kohtuasjas kohtuotsuse kuulutamise kuupäevani.

20 Karistusmaksega seoses teeb komisjon nüüd Euroopa Kohtule ettepaneku määrata karistusmakse 4950 eurot päevas kuni kuupäevani, mil Iirimaa täidab täielikult direktiivi 2018/1972 artikli 124 lõikes 1 sätestatud kohustused.

21 Iirimaa esitas 27. oktoobril 2023 oma seisukohad komisjoni nõuete muutmise kohta. Nendes seisukohtades piirdus ta sisuliselt oma kaitseargumentide kordamisega, korrates eelkõige neid argumente, mis puudutasid direktiivi 2018/1972 ülevõtmise võimatust enne kohtuotsuse Zalewski kuulutamist.

22 Iirimaa teatas 29. novembril 2023 Euroopa Kohtule, et ta võttis samal päeval direktiivi 2018/1972 artikli 110 ülevõtmise meetmed ja leiab, et ta on selle direktiivi oma riigisisesesse õigusesse täielikult üle võtnud. Ta väidab, et neil asjaoludel ei ole karistusmakse määramine enam põhjendatud.

23 Komisjon jättis endale 14. detsembri 2023 kirjaga õiguse edastada Euroopa Kohtule nende meetmete hindamise tulemuse ja võimalikud tagajärjed tema nõetele sellele liikmesriigile karistuste määramise kohta.

24 Komisjon teatas 2. veebruari 2024. aasta aktiga Euroopa Kohtule, et kuna võib asuda seisukohale, et Iirimaa on jõudnud direktiivi 2018/1972 ülevõtmisega lõpule 1. detsembril 2023, võtab ta osaliselt oma nõuded tagasi, loobudes nõudest mõista sellelt liikmesriigilt välja karistusmakse, kuid muutes oma nõudeid paludes, et sellelt liikmesriigilt mõistetaks välja põhisumma ja määrataks selle suuruseks 5 137 000 eurot.

25 Iirimaa esitas 12. veebruaril 2024 oma seisukohad osalise loobumise kohta komisjoni nõuetest ja tema nõuete muutmise kohta.

Hagi

ELTL artikli 258 rikkumine

Poolte argumendid

26 Komisjon tuletab meelde, et ELTL artikli 288 kolmanda lõigu kohaselt on liikmesriigid kohustatud võtma vastu direktiivide riigisisesesse õiguskorda ülevõtmise tagamiseks vajalikud õigusnormid nendes direktiivides ette nähtud tähtaja jooksul ning teatama nendest viivitamata komisjonile.

27 Komisjon täpsustab, et liikmesriigi kohustuste rikkumise esinemist tuleb hinnata põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel liikmesriigis valitsenud olukorra põhjal.

28 Käesoleval juhul ei olnud Iirimaa aga ei selle tähtaja möödumisel ega ka käesoleva hagi esitamise kuupäevaks veel vastu võtnud direktiivi 2018/1972 riigisisesesse õigusesse ülevõtmiseks vajalikke sätteid ja igal juhul ei olnud ta neist komisjonile teatanud.

29 Komisjoni sõnul ei vaidle Iirimaa tegelikult vastu talle etteheidetavale liikmesriigi kohustuste rikkumisele, vaid piirdub selle põhjendamiseks üksnes viitamisega praktilistele ja riigisisestele asjaoludele. Direktiivi ette nähtud tähtaja jooksul üle võtmata jätmist ei saa aga põhjendada selliste asjaoludega.

30 Iirimaa tunnistab, et ta ei ole direktiivi 2018/1972 järgimiseks vajalikke õigusnorme enne selles direktiivis ette nähtud ülevõtmise tähtaega vastu võtnud.

31 Ta täpsustab siiski, et esiteks kiitis Iiri valitsus heaks side reguleerimise seaduse eelnõu (edaspidi „seaduseelnõu“), mille Iirimaa parlament 2022. aasta sügisel läbi vaatab ja millega see direktiiv osaliselt rakendatakse, ning teiseks esitas ta ka määrusandliku akti (*statutory instrument*) SI nr 444 of 2022, mis on allkirjastatud ja avaldatud ning mida hakatakse kohaldama alates

seaduseelnõu jõustumisest. Iirimaa märkis, et seaduseelnõu lõplik redaktsioon ja see määrusandlik akt avaldatakse hiljemalt 30. septembriks 2022 ning et seadus võetakse tõenäoliselt vastu hiljemalt 2022. aasta lõpuks.

32 Viivituse põhjenduseks selgitab Iirimaa, et kohtuotsuses Zalewski otsustas Supreme Court of Ireland (Iirimaa kõrgeim kohus), et Workplace Relations Commission (töösuhete komisjon, Iirimaa), kes on Iirimaal tööõiguslike vaidluste lahendamise organ, osaleb õigusemõistmises vastavalt Iiri põhiseaduse artiklile 37. Seda tehes muutis Supreme Court (kõrgeim kohus) oma varasemat kohtupraktikat.

33 Seega oli selle eelnõu koostamisega hilinemise peamine põhjus vajadus kohandada seaduseelnõu nii, et see vastaks uutele põhiseaduslikele nõuetele, mida kohaldatakse õigusemõistmise eest vastutavatele organitele ja mis tulenevad sellest kohtuotsusest. Nimelt laiendas see kohtuotsus ulatuslikult neid pädevusi, mida Iirimaa konstitutsiooniõiguse kohaselt peetakse õigusemõistmiseks, selliselt, et organeid, kellel oli varem puhtalt haldus- või reguleerimispädevus, võib pidada õigusemõistmises osalevaks mõne oma määrusandliku otsustuspädevuse teostamisel, eelkõige pädevuste puhul, mis eeldavad õigussubjektide õiguste üle otsustamist vaidlustes.

34 Neil asjaoludel on Iirimaa poolt direktiivi 2018/1972 rakendamisega viivitamine tingitud peamiselt suurtest jõupingutustest, mis on tehtud selleks, et tagada selle direktiivi rakendamine kooskõlas uute põhiseaduslike nõuetega, mis hakkasid kehtima pärast nimetatud direktiivi ülevõtmise tähtaja möödumist. Lisaks ei võimaldanud selle tähtaja järgimine võtta arvesse kohtuotsust Zalewski, mis oleks võinud viia järelduseni, et viis, kuidas Iirimaa seda direktiivi rakendas, oli õigusvastane.

Euroopa Kohtu hinnang

35 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liikmesriigi kohustuste rikkumise esinemist hinnata põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel liikmesriigis valitsenud olukorra põhjal ja hiljem toimunud muutusi ei saa Euroopa Kohus arvesse võtta (25. veebruari 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania (isikuandmete kaitse direktiiv – karistusõiguse valdkond), C-658/19, EU:C:2021:138, punkt 15 ja seal viidatud kohtupraktika).

36 Euroopa Kohus on ka korduvalt otsustanud, et kui direktiivis on sõnaselgelt ette nähtud liikmesriikide kohustus tagada, et direktiivi ülevõtmiseks vajalikud normid sisaldavad viidet sellele direktiivile või et normide ametlikul avaldamisel lisatakse nende juurde viide sellele direktiivile, on igal juhul vaja, et liikmesriigid võtaksid selle direktiivi konkreetse ülevõtmismeetme (25. veebruari 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania (isikuandmete kaitse direktiiv – karistusõiguse valdkond), C-658/19, EU:C:2021:138, punkt 16 ja seal viidatud kohtupraktika).

37 Käesoleval juhul möödus põhjendatud arvamusele vastamise tähtaeg, mida komisjon pikendas, 23. veebruaril 2022. Seega tuleb väidetava rikkumise esinemist hinnata sellel kuupäeval kehtinud riigisiseste õigusaktide põhjal (vt selle kohta 25. veebruari 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania (isikuandmete kaitse direktiiv – karistusõiguse valdkond), C-658/19, EU:C:2021:138, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika).

38 Sellega seoses on selge, et Iirimaa ei olnud selleks kuupäevaks võtnud direktiivi 2018/1972 ülevõtmise tagamiseks vajalikke meetmeid ega seega nendest meetmetest komisjonile teatanud.

39 Oma kohustuste rikkumise põhjendamiseks viitab Iirimaa vajadusele võtta arvesse õigusemõistmise eest vastutavatele organitele kohaldatavaid uusi põhiseaduslikke nõudeid, mis tulenevad kohtuotsusest Zalewski, mis muutis õigusloomeprotsessi väga keeruliseks.

40 Sellise argumendiga ei saa komisjoni etteheidetud rikkumist põhjendada.

41 Direktiivi 2018/1972 ülevõtmise riigisisese seadusandliku menetluse väidetav keerukus ei ole nimelt asjakohane, kuna väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole liikmesriigi õiguskorra tavade või olukordadega võimalik põhjendada liidu direktiividest tulenevate kohustuste täitmata jätmist ja tähtaegade järgimata jätmist ega järelikult direktiivide hilinenud või mittetäielikku ülevõtmist (13. jaanuari 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Sloveenia (MiFID II), C-628/18, EU:C:2021:1, punkt 79 ja seal viidatud kohtupraktika).

42 Seega tuleb tõdeda, et kuna Iirimaa ei olnud põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõpuks vastu võtnud direktiivi 2018/1972 järgimiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme ega seega nendest komisjonile teatanud, siis on ta rikkunud selle direktiivi artikli 124 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.

ELTL artikli 260 lõike 3 alusel esitatud nõuded

Nõue mõista välja karistusmakse

43 Nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 24, möönis komisjon 2. veebruaril 2024, et võib asuda seisukohale, et Iirimaa on jõudnud direktiivi 2018/1972 ülevõtmisega lõpule 1. detsembril 2023, ja võttis seega oma karistusmakse nõude tagasi.

44 Neil asjaoludel ei ole vaja selle nõude kohta otsust teha.

Nõue mõista välja põhisumma

– *Poolte argumendid*

45 Komisjon rõhutab oma hagiavalduses, et ühest küljest võeti direktiiv 2018/1972 vastu seadusandliku tavamenetluse kohaselt ja see kuulub seega ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldamisalasse, ning et teisest küljest kujutab asjaolu, et Iirimaa on rikkunud selle direktiivi artiklis 124 ette nähtud kohustusi sellega, et ei ole talle teatanud direktiivi ülevõtmise sätetest, endast ilmselgelt selle direktiivi ülevõtmise meetmetest teatamata jätmist ELTL artikli 260 lõike 3 tähenduses.

46 Komisjon tuletab meelde, et oma teatise 2011/C 12/01 „ELTL artikli 260 lõike 3 rakendamine“ (ELT 2011, C 12, lk 1) (edaspidi „2011. aasta teatis“) punktis 23 täpsustas ta, et karistused, mille ta ELTL artikli 260 lõike 3 alusel välja pakub, arvutatakse sama meetodi alusel, mida kasutatakse artikli 260 lõike 2 alusel Euroopa Kohtusse pöördumisel, nagu on selgitatud tema teatise SEK(2005) 1658 „[ELTL artikli 260] kohaldamine“ (edaspidi „2005. aasta teatis“) punktides 14–18.

47 Järelikult peab karistus põhinema esiteks rikkumise raskusel, teiseks rikkumise kestusel ja kolmandaks vajadusel tagada karistuse enda hoiatav mõju, et ära hoida rikkumise kordumine.

48 Mis esimesena puudutab rikkumise raskust, siis vastavalt 2005. aasta teatise punktile 16 ja 2011. aasta teatisele määrab komisjon raskuskoefitsiendi, võttes arvesse kahte parameetrit, nimelt esiteks rikkumise esemeks olevate liidu õigusnormide tähtsust ning teiseks nende tagajärgi asjasse puutuvatele üldistele ja erahuvidele.

49 Nõnda märgib komisjon ühelt poolt, et direktiiv 2018/1972 on elektroonilise side valdkonna peamine õigusakt. Kõigepealt ajakohastati Euroopa elektroonilise side seadustikuga (edaspidi „elektroonilise side seadustik“) liidu elektroonilist sidet reguleerivat raamistikku, tugevdades tarbijate valikuvõimalusi ja õigusi, tagades kõrgemad sideteenuste standardid, soodustades investeeringuid väga suure läbilaskevõimega võrkudesse ja edendades traadita juurdepääsu ülikiirele ühenduvusele kogu liidus. Järgmiseks kehtestab elektroonilise side seadustik elektroonilise side sektori korralduse normid, sealhulgas selle institutsionaalse korralduse ja selle juhtimise korra. Selle sätted tugevdavad riigi reguleerivate asutuste rolli, nähes ette nende minimaalsed volitused ning suurendades nende sõltumatust, sätestades ametisse nimetamise kriteeriumid ja kohustused teabe andmise valdkonnas. Lisaks tagab elektroonilise side seadustik ka raadiospektri (edaspidi „spekter“) tõhusa ja tulemusliku haldamise. Nimetatud sätted muudavad sidusamaks liikmesriikide tavad spektrilubade põhiaspektide küsimustes. Need sätted edendavad konkurentsi taristute vahel ja väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõttu kogu liidus. Viimaks reguleerib elektroonilise side seadustik elektroonilise side teenuste osutamise erinevaid aspekte, sealhulgas universaalteenuse osutamise kohustusi, numeratsiooniressursse ja lõppkasutajate õigusi. Nende normide tugevdamise eesmärk on suurendada tarbijate turvalisust ja kaitset, eelkõige seoses võimalusega kasutada neid teenuseid taskukohase hinnaga.

50 Teiselt poolt kahjustab direktiivi 2018/1972 Iirimaal üle võtmata jätmine esiteks reguleerivat praktikat kogu liidus osas, mis puudutab elektroonilise side süsteemi haldamist, spektriga seotud lubade andmist ja turulepääsu eeskirju. Sellest tulenevalt ei saa ettevõtjad kasu järjepidevatest ja prognoositavamatest olemasoleva spektri kasutusõiguste andmise või uuendamise menetlustest ega reguleerimise prognoositavusest, mis tuleneks spektri kasutuslubade vähemalt 20-aastasest kestusest. Sellistel puudustel on otsene mõju väga suure läbilaskevõimega võrkude kättesaadavusele ja kasutuselevõtule liidus. Teiseks ei saaks tarbijad kasutada neile selle direktiiviga antud selliseid käegakatsutavaid eeliseid nagu taskukohaste sideteenuste kättesaadavaks muutmise lahendused, nõue anda tarbijatele selget teavet lepingute kohta, kohustus kohaldada läbipaistvaid tariife, lihtsustada võrgupakkujate vahetamist, et soodustada taskukohasemaid jaehindu, ning operaatorite kohustus pakkuda puuetega lõppkasutajatele võrdväärset juurdepääsu sideteenustele.

51 Kuna komisjon ei ole tuvastanud raskendavaid või kergendavaid tegureid, teeb ta käesolevas asjas ettepaneku kohaldada raskuskoefitsienti 10. Komisjoni sõnul tuleks sellist koefitsienti vähendada 2-le ajavahemiku osas, mis järgneb 9. juunile 2023, mil jõustusid direktiivi 2018/1972 osalise ülevõtmise meetmed, millest Iirimaa teatas.

52 Mis teisena puudutab liikmesriigi kohustuste rikkumise kestust, siis väidab komisjon, et see vastab ajavahemikule, mis algas direktiivis 2018/1972 ette nähtud ülevõtmistähtaja möödumisest ehk 22. detsembrist 2020 ja jätkus kuupäevani, mil tehti otsus esitada käesolev hagi Euroopa Kohtusse, st 6. aprillini 2022. Sellest järeldub, et asjakohane tähtaeg on 15 kuud. Kohaldades 2005. aasta teatise punktis 17 koostoimes 2011. aasta teatisega ette nähtud koefitsienti 0,10 kuus, on kestuse koefitsient seega 1,5.

53 Mis kolmandana puudutab Iirimaa maksevõimet, siis kohaldas komisjon tegurit „n“, mis on ette nähtud komisjoni teatises 2019/C 70/01 „Rikkumismenetlustes komisjoni poolt Euroopa Liidu Kohtule esildatava põhisumma ja karistusmakse arvutamise meetodi muutmine“ (ELT 2019, C 70, lk 1). See tegur võtab arvesse kahte elementi, nimelt asjaomase liikmesriigi sisemajanduse koguprodukti (SKP) ja institutsioonilist kaalu, mida iseloomustab sellele liikmesriigile Euroopa Parlamendis ette nähtud kohtade arv.

54 Kuigi Euroopa Kohus on oma 20. jaanuari 2022. aasta kohtuotsuses komisjon *vs.* Kreeka (riigiabi tagasinõudmine – ferronikkel) (C-51/20, EU:C:2022:36) juba seadnud kahtluse alla nii mainitud teise elemendi kui ka kõnealuses teatises ette nähtud korrigeerimiskoefitsiendi 4,5 asjakohasuse, on komisjon siiski otsustanud käesoleval juhul kohaldada teatises sätestatud kriteeriume kuni uue teatise vastuvõtmiseni, milles võetakse arvesse Euroopa Kohtu hiljutist kohtupraktikat.

55 Nii on vastavalt komisjoni teatisele 2022/C 74/02 „Rikkumismenetlustes komisjoni poolt Euroopa Liidu Kohtule esildatava põhisumma ja karistusmakse arvutamiseks kasutatavate andmete ajakohastamine“ (ELT 2022, C 74, lk 2) (edaspidi „2022. aasta teatis“) Iirimaa puhul tegur „n“ 0,61. Siiski kohaldas komisjon oma 3. oktoobri 2023. aasta seisukohtades tegurit „n“ suurusega 0,55, mis on sellele liikmesriigile nüüd ette nähtud komisjoni teatise 2023/C 2/01 „Rahalised karistused rikkumismenetlustes“ (ELT 2023, C 2, lk 1; edaspidi „2023. aasta teatis“) I lisas.

56 Komisjon palub vastavalt oma teatisele 2017/C 18/02 „[Liidu] õigus: parema kohaldamisega paremad tulemused“ (ELT 2017, C 18, lk 10) Euroopa Kohtul määrata Iirimaale põhisumma ajavahemiku eest direktiivis 2018/1972 ette nähtud ülevõtmistähtaja möödumisele järgnevast kuupäevast kuni päevani, mil see liikmesriik täitis täielikult sellest direktiivist tulenevad kohustused, ehk kuni 1. detsembrini 2023.

57 2005. aasta teatise punktist 20 nähtub, et põhisummal peab olema vähemalt kindel miinimumalus, mis väljendab põhimõtet, et igasugune liidu õiguse vältav eiramine kujutab endast iseenesest – sõltumata võimalikest raskendavatest asjaoludest – seaduslikkuse põhimõtte rikkumist õigusel rajanevas ühenduses ja selle eest tuleb määrata tegelik karistus. Vastavalt 2022. aasta teatisele on Iirimaa minimaalne põhisumma 1 376 000 eurot.

58 2005. ja 2011. aasta teatistes kehtestatud meetodi kohaselt teeb komisjon juhul, kui põhisumma arvutamise tulemus ületab seda minimaalset põhisummat, Euroopa Kohtule ettepaneku määrata põhisumma kindlaks, korrutades päevamäära nende päevade arvuga, mille jooksul asjaomane rikkumine vältas direktiivis ette nähtud ülevõtmistähtaja möödumisele järgneva päeva ja rikkumise lõppemise päeva vahelisel ajal, või kui rikkumine ei ole lõppenud, siis kuni ELTL artikli 260 lõike 3 alusel tehtava kohtuotsuse kuulutamiseni. Seega tuleb põhisumma päevamäär arvutada nii, et päevamäära arvutamisel kohaldatav ühtne baassumma korrutatakse raskuskoefitsiendiga ja teguriga „n“. See ühtne baassumma on 2023. aasta teatise I lisa punkti 2 kohaselt 1000 eurot. Käesoleval juhul on raskuskoefitsient 10 rikkumise esimese 899 päeva puhul, st 22. detsembrist 2020 kuni 8. juunini 2023, ja 2 ajavahemiku puhul, mis algas 9. juunil 2023. Tegur „n“ on 0,55. Sellest tuleneb, et ajavahemikul 22. detsembrist 2020 kuni 8. juunini 2023 on põhisumma 4 944 500 eurot ja ajavahemikul 9. juunist 2023 kuni päevani, mis eelneb kuupäevale, mil Iirimaa täidab täielikult direktiivist 2018/1972 tulenevaid kohustusi, ehk 30. novembrile 2023, 1100 eurot päevas. Seetõttu palub komisjon Euroopa Kohtul mõista Iirimaa käest välja 5 137 000 euro suurune põhisumma.

59 Iirimaa piirdub kostja vastuses palvega, et võttes arvesse põhjuseid, millele ta kohtueelses menetluses viitas, et põhjendada direktiivi 2018/1972 ülevõtmisega hilinemist, mõistaks Euroopa Kohus temalt välja põhisumma, mis tuleb tasuda kolm kuud pärast kohtuotsuse kuulutamist käesolevas kohtuasjas, kui ta pole seda direktiivi enne selle tähtaja möödumist üle võtnud.

60 Komisjon järeldab oma repliigis sellest, et ühelt poolt palub Iirimaa kaudselt, et põhisumma väljamõistmine oleks tingimuslik ja selle tasumine lükataks edasi.

61 Komisjon leiab, et see taotlus tuleb jätta rahuldamata. Nimelt piirdub Iirimaa direktiivi 2018/1972 hilinenud ülevõtmise põhjuste selgitamisega, viidates sisuliselt selle ülevõtmisega seotud põhiseaduslikele raskustele. Sellised põhjused ei ole siiski piisavad, et sellist rikkumist õigustada, seda enam et liikmesriigi kohustuste rikkumine vältab veel ja see liikmesriik ei ole koostööd teinud.

62 Iirimaa täpsustab oma vasturepliigis, et vastupidi komisjoni väidetele suhtles ta selle institutsiooniga kogu menetluse vältel. Pealegi ei tuleks määrata mingisugust põhisummat. Nimelt ühelt poolt jääb esialgne viivitus, see tähendab hilinemine, mis vastab ajavahemikule, mis jääb selle direktiivi ülevõtmise kuupäeva, st 21. detsembri 2020, ja kohtuotsuse Zalewski kuulutamise kuupäeva ehk 6. aprilli 2021 vahele, COVID-19 pandeemia ja sellega põhjustatud häirete konteksti. Teiselt poolt on selline kohtuotsus nagu kohtuotsus Zalewski äärmiselt ebatavaline sündmus.

63 Seega oli Iirimaa viivitus direktiivi 2018/1972 ülevõtmisel alates 6. aprillist 2021 tingitud asjaoludest, mis ei olnud täielikult tema kontrolli all.

64 Neil asjaoludel ei ole põhisumma väljamõistmisel mingit hoiatavat mõju Iirimaale ja järelikult ei tohiks seda teha tingimusel, et käesolevas kohtuasjas kohtuistungi toimumise kuupäevaks on direktiiv 2018/1972 üle võetud.

65 Teise võimalusena tuleks Iirimaalt välja mõista väga väike põhisumma. Põhjused, miks Iirimaa ei ole direktiivi 2018/1972 üle võtnud, võimaldavad nimelt tuvastada, et sellel liikmesriigil tekkisid ületamatud raskused, mille eest ta ei olnud üldse vastutav.

– *Euroopa Kohtu hinnang*

66 Kuna käesoleva kohtuotsuse punktist 42 nähtuvalt on tõendatud, et põhjendatud arvamuses kindlaks määratud tähtaja lõpuks ei olnud Iirimaa teatanud komisjonile ühestki direktiivi 2018/1972 ülevõtmise meetmest ELTL artikli 260 lõike 3 tähenduses, kuulub tuvastatud liikmesriigi kohustuste rikkumine selle sätte kohaldamisalasse.

67 Komisjon palub kohaldada põhisummat.

68 Kui Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et nimetatud sätte tähenduses põhisumma kohaldamise eesmärk tugineb eelkõige selle mõju hindamisele, mida asjaomase liikmesriigi kohustuste täitmata jätmine avalikele ja erahuvidele avaldab eelkõige juhul, kui rikkumine on juba pikka aega kestnud (vt selle kohta 25. veebruari 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania (isikuandmete kaitse direktiiv – karistusõiguse valdkond), C-658/19, EU:C:2021:138, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).

69 Mis puudutab põhisumma määramise otstarbekust käesolevas asjas, siis tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohus peab igas tema menetluses olevas kohtuasjas juhtumi asjaolusid arvestades ning tema hinnangul vajalikust veenvuse ja hoiatavuse määrast lähtudes kindlaks määrama asjakohased rahalised karistused eelkõige selleks, et ära hoida liidu õiguse sarnaste rikkumiste kordumine (25. veebruari 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania (isikuandmete kaitse direktiiv – karistusõiguse valdkond), C-658/19, EU:C:2021:138, punkt 69 ja seal viidatud kohtupraktika).

70 Käesolevas kohtuasjas tuleb asuda seisukohale, et vaatamata asjaolule, et Iirimaa tegi komisjoni talitustega kogu kohtueelse menetluse vältel koostööd ja teavitas neid põhjustest, mis takistasid tal tagada direktiivi 2018/1972 ülevõtmist Iiri õigusesse, on kõik tuvastatud rikkumisega seotud õiguslikud ja faktilised asjaolud, st selleks ülevõtmiseks vajalikest meetmetest täielikult teatamata jätmine põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõpuks ja isegi käesoleva hagi esitamise kuupäeval, märk sellest, et tulevikus analoogiliste liidu õiguse rikkumiste kordumise tõhusaks ärahoidmiseks on vaja võtta selline meede nagu põhisumma määramine (vt analoogia alusel 25. veebruari 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania (isikuandmete kaitse direktiiv – karistusõiguse valdkond), C-658/19, EU:C:2021:138, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika).

71 Seda järeldust ei sea kahtluse alla käesoleva kohtuotsuse punktis 62 välja toodud Iirimaa argumendid.

72 Ühelt poolt ei saa kohtuotsuse Zalewski kuulutamisega seotud väidetavad raskused olla asjakohased, kuna – nagu on meelde tuletatud käesoleva kohtuotsuse punktis 41 – liikmesriigi õiguskorra tavade või olukordadega ei ole võimalik põhjendada liidu direktiividest tulenevate kohustuste täitmata jätmist ja tähtaegade järgimata jätmist ega järelikult direktiivide hilinenud või mittetäielikku ülevõtmist.

73 Teiselt poolt, mis puudutab 2020. aasta alguses puhkenud COVID-19 pandeemia tagajärgi, siis piisab märkimisest, et liidu seadusandja pädevuses oleks olnud direktiivi 2018/1972 ülevõtmise tähtaja pikendamine, kui ta oleks leidnud, et selle, kogu liidu territooriumi mõjutanud pandeemia tagajärjed takistasid liikmesriikidel täita sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

74 Eeltoodut arvesse võttes on otstarbekas määrata Iirimaale põhisumma.

75 Mis puudutab põhisumma suuruse arvutamist, siis tuleb meelde tuletada, et kasutades tal asjasse puutuvas valdkonnas olevat kaalutlusõigust, mille piirid määrab ära komisjoni ettepanek, on Euroopa Kohtu ülesanne määrata selle põhisumma suurus, mis võidakse liikmesriigilt välja mõista ELTL artikli 260 lõike 3 alusel, nii, et see oleks ühelt poolt asjaoludele vastav ja teiselt poolt toime pandud rikkumisega proportsionaalne. Sealjuures kuuluvad arvessevõetavate asjakohaste tegurite hulka muu hulgas tuvastatud rikkumise raskus ja ajavahemik, mil rikkumine vältas, ning asjaomase liikmesriigi maksevõime (25. veebruari 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania (isikuandmete direktiiv – karistusõiguse valdkond), C-658/19, EU:C:2021:138, punkt 73 ja seal viidatud kohtupraktika).

76 Mis puudutab esimesena rikkumise raskust, siis tuleb meenutada, et direktiivi täieliku ülevõtmise tagamiseks meetmete võtmise kohustus ja nendest meetmetest komisjonile teatamise kohustus on liikmesriikide peamised kohustused liidu õiguse täieliku tõhususe tagamisel ning seega tuleb nende kohustuste rikkumist käsitada kui ilmselgelt rasket rikkumist (25. veebruari 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania (isikuandmete direktiiv – karistusõiguse valdkond), C-658/19, EU:C:2021:138, punkt 64 ja seal viidatud kohtupraktika).

77 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 42 – Iirimaa rikkus põhjendatud arvamuses määratud tähtaja – mida komisjon pikendas – lõppemisel, see tähendab 23. veebruaril 2022, direktiivist 2018/1972 tulenevaid ülevõtmise kohustusi, mistõttu ei olnud tagatud liidu õiguse täielik tõhusus. Kõnealuse rikkumise raskust süvendab asjaolu, et nimetatud kuupäevaks ei olnud Iirimaa veel teatanud ühestki selle direktiivi ülevõtmise meetmest.

78 Lisaks, nagu rõhutab komisjon, on direktiiv 2018/1972 elektroonilise side valdkonna peamine õigusakt.

79 Täpsemalt on kõigepealt direktiivi 2018/1972 artikli 1 lõikes 1 sätestatud, et selle „direktiiviga kehtestatakse elektroonilise side võrke, elektroonilise side teenuseid ja nendega seotud vahendeid ja teenuseid ning teatavaid lõppseadmetega seotud aspekte reguleeriv ühtlustatud raamistik. Käesolevas direktiivis sätestatakse riigi reguleerivate asutuste ja, kui see on kohaldatav, muude pädevate asutuste kohustused ning kehtestatakse kord reguleeriva raamistiku ühtse kohaldamise tagamiseks kogu liidus“.

80 Direktiivi artikli 1 lõike 2 kohaselt on direktiivi eesmärk esiteks viia ellu elektroonilise side võrkude ja teenuste siseturg, millega saavutatakse väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtt ja käibelevõtmine, jätkusuutlik konkurents, elektroonilise side teenuste koostalitlusvõime, juurdepääsetavus, võrkude ja teenuste turvalisus ning lõppkasutajate kasu, ning teiseks tagada tulemusliku konkurentsi ja valikuvabaduse abil kogu liidus hea kvaliteedi ja taskukohase hinnaga üldkasutatavate teenuste pakkumine, käsitleda olukordi, kus turg ei rahulda tulemuslikult lõppkasutajate, sh puuetega kasutajate vajadusi, et nad saaksid teistega võrdsetel alustel teenustele juurde pääseda, ning kehtestada vajalikud lõppkasutajate õigused.

81 Lõpuks, nagu nähtub nimetatud direktiivi põhjendustest 2 ja 3, muudetakse direktiiviga enne selle vastuvõtmist kehtinud õiguslikku raamistikku, et võtta arvesse tehnoloogia ja turu arengut.

82 Tuleb märkida, et – nagu komisjon õigesti väidab – direktiivi 2018/1972 Iirimaal üle võtmata jätmine kahjustab esiteks reguleerimispraktikat kogu liidus osas, mis puudutab elektroonilise side süsteemi haldamist, spektriga seotud lubade andmist ja turulepääsu reegleid. Sellest tulenevalt ei saa ettevõtjad kasu järjepidevatest ja prognoositavamatest olemasoleva spektri kasutusõiguste andmise või uuendamise menetlustest ega reguleerimise prognoositavusest, mis tuleneks spektri kasutuslubade vähemalt 20-aastasest kestusest. Sellistel puudustel on otsene mõju väga suure läbilaskevõimega võrkude kättesaadavusele ja kasutuselevõtule liidus. Teiseks ei saa tarbijad kasutada mitmeid käegakatsutavaid eeliseid, mis on neile antud selle direktiiviga, nagu taskukohaste sideteenuste kättesaadavaks muutmise lahendused, nõue anda tarbijatele selget teavet lepingute kohta, kohustus kohaldada läbipaistvaid tariife, lihtsustada võrgupakkujate vahetamist, et soodustada taskukohasemaid jaehindu, ning operaatorite kohustus pakkuda puuetega lõppkasutajatele võrdväärset juurdepääsu sideteenustele.

83 Siiski tuleb karistusmakse summa kindlaksmääramisel rikkumise raskuse hindamisel arvesse võtta seda, et menetluse käigus tegi Iirimaa komisjonile teatavaks direktiivi 2018/1972 kõigi sätete ülevõtmise meetmed.

84 Mis teisena puudutab rikkumise kestust, siis tuleb meelde tuletada, et selle hindamisel tuleb üldjuhul lähtuda päevast, mil Euroopa Kohus hindab faktilisi asjaolusid, ja see hinnang tuleb lugeda antuks menetluse lõppemise kuupäeval (vt selle kohta 25. veebruari 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania (isikuandmete kaitse direktiiv – karistusõiguse valdkond), C-658/19, EU:C:2021:138, punktid 66 ja 79 ning seal viidatud kohtupraktika).

85 Mis puudutab ühelt poolt selle ajavahemiku algust, millest tuleb lähtuda ELTL artikli 260 lõike 3 alusel määratava põhisumma kindlaksmääramisel, siis on Euroopa Kohus otsustanud, et erinevalt päevamääraga karistusmaksest ei tule liikmesriigi kohustuste rikkumise kestuse hindamisel aluseks võtta mitte kuupäeva, mil möödus põhjendatud arvamuses määratud tähtaeg, vaid kuupäeva, mil möödus asjasse puutuvas direktiivis ette nähtud ülevõtmistähtaeg (vt selle kohta 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 79, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 90).

86 Käesolevas asjas ei ole tulemuslikult vastu vaieldud sellele, et direktiivi 2018/1972 artiklis 124 ette nähtud ülevõtmistähtaja lõpuks ehk 21. detsembriks 2020 ei olnud Iirimaa vastu võtnud selle direktiivi ülevõtmise tagamiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme ega seega neist komisjonile teatanud.

87 Teiselt poolt ei vaidlustanud Iirimaa oma 12. veebruari 2024. aasta seisukohtades komisjoni nõuete muutmise kohta seda, et direktiivi 2018/1972 ülevõtmist võib pidada saavutatuks 1. detsembril 2023.

88 Sellest järeldub, et käesoleva kohtuotsuse punktis 42 tuvastatud rikkumine kestis ajavahemikul 22. detsembrist 2020 kuni 30. novembrini 2023, st 1073 päeva, mis on väga pikk kestus.

89 Samas tuleb arvesse võtta, et see kestus võis osaliselt tuleneda COVID-19 pandeemiaga seotud erakorralistest asjaoludest. Nimelt väidab Iirimaa, ilma et talle vastu vaieldaks, et need asjaolud, mida ei olnud võimalik ette näha ja mis ei olnud temast sõltumatud, lükkasid direktiivi 2018/1972 ülevõtmiseks vajaliku õigusloomeprotsessi edasi ning pikendasid seega ajavahemikku, mil Iirimaa kohustuste rikkumine vältas.

90 Mis kolmandana puudutab asjaomase liikmesriigi maksevõimet, siis tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et arvesse tuleb võtta selle liikmesriigi SKPd selle kuupäeva seisuga, mil Euroopa Kohus hindab faktilisi asjaolusid (vt selle kohta 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 85, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 97).

91 Komisjon teeb oma hagiavalduses ettepaneku võtta lisaks Iirimaa SKP-le arvesse ka tema institutsioonilist kaalu liidus, mida väljendab selle liikmesriigi kohtade arv Euroopa Parlamendis. Komisjon leiab samuti, et selleks, et tagada nende karistuste proportsionaalsus ja hoiatavus, mida ta palub Euroopa Kohtul sellele liikmesriigile määrata, tuleb kasutada korrigeerimiskoefitsienti 4,5.

92 Euroopa Kohus on aga hiljuti väga selgelt täpsustanud, et esiteks ei ole asjaomase liikmesriigi institutsioonilise kaalu arvessevõtmine hädavajalik, et tagada piisav hoiatavus ja ajendada seda liikmesriiki muutma oma praegust või tulevast käitumist, ning teiseks ei ole komisjon tõendanud objektiivseid kriteeriume, mille alusel ta määras korrigeerimiskoefitsiendi väärtuseks 4,5 (vt selle kohta 20. jaanuari 2022. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Kreeka (riigiabi tagasinõudmine – ferronikkel), C-51/20, EU:C:2022:36, punktid 115 ja 117).

93 Arvestades käesoleva kohtuasja kõiki asjaolusid ja lähtudes kaalutlusõigusest, mis Euroopa Kohtul on tulenevalt ELTL artikli 260 lõikest 3, mis näeb ette, et Euroopa Kohus ei saa põhisumma määramisel ületada komisjoni määratud summat, tuleb asuda seisukohale, et hoidmaks ära seda, et tulevikus korduksid direktiivi 2018/1972 artikli 124 rikkumisega sarnased rikkumised, mis kahjustavad liidu õiguse täielikku tõhusust, tuleb määrata põhisumma suurusega 4 500 000 eurot.

94 Seega tuleb Iirimaalt komisjoni kasuks välja mõista põhisumma 4 500 000 eurot.

Kohtukulud

95 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kodukorra artikli 141 lõike 1 alusel peab pool, kes hagist loobub, hüvitama kohtukulud, kui vastaspool nõuab seda oma seisukohas hagist loobumise kohta. Artikli 141 lõikes 2 on siiski ette nähtud, et hagist loobunud poole taotlusel kannab kohtukulud vastaspool, kui see on viimase käitumise tõttu õigustatud. Vastavalt artikli 141 lõikele 4 kannavad pooled ise oma kohtukulud, kui kohtukulude hüvitamise nõuet ei ole esitatud.

96 Käesoleval juhul nõudis komisjon, et kohtukulud mõistetaks välja Iirimaalt, ning kui rikkumine oli tuvastatud, loobus see institutsioon osaliselt oma hagist, ilma et ta oleks palunud, et see liikmesriik kannaks käesoleva asja kohtukulud. Lisaks ei palunud see liikmesriik oma seisukohas komisjoni loobumise kohta, et kohtukulud mõistetaks välja komisjonilt.

97 Samas tuleb märkida, et komisjoni loobumine on Iirimaa hoiaku tagajärg, kuna see liikmesriik võttis direktiivi 2018/1972 täieliku ülevõtmise meetmed ja tegi need komisjonile teatavaks alles pärast käesoleva hagi esitamist, ning selle hoiaku tõttu võttis komisjon tagasi oma nõude – et nimetatult liikmesriigilt mõistetaks välja karistusmakse –, mis oli ära langenud.

98 Neil asjaoludel ning kuna ei ole vaja teha selget vahet käesoleva kohtuotsuse punktis 42 tuvastatud rikkumisega seotud kulude ja komisjoni osalise loobumisega seotud kulude vahel, tuleb otsustada, et Iirimaa kohtukulud tuleb jätta tema enese kanda ja mõista temalt välja komisjoni kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

1. **Kuna Iirimaa ei olnud põhjendatud arvamuses määratud tähtaja – mida Euroopa Komisjon pikendas – lõpuks vastu võtnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik, järgimiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme ega seega nendest komisjonile teatanud, siis on Iirimaa rikkunud selle direktiivi artikli 124 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.**

2. **Mõista Iirimaalt Euroopa Komisjoni kasuks välja põhisumma 4 500 000 eurot.**

3. **Jätta Iirimaa kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud.**

Allkirjad